

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ ЗАХІДНЕ МІЖОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

РІШЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

07 жовтня 2021 року

м. Львів

№ 63/70-р/к

Справа № 63/9-02-22-2021

Про порушення законодавства
про захист економічної конкуренції
та накладення штрафу

Приватне акціонерне товариство «Рівнеобленерго» (надалі – ПрАТ «Рівнеобленерго», Товариство, Відповідач) впродовж 2020 року, січня – вересня 2021 року та станом на жовтень 2021 року займає монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг із розподілу електричної енергії на території Рівненської області в межах розташування системи розподілу електричної енергії, що перебуває у його власності або господарському віданні, як таке, що не має жодного конкурента, тобто, з часткою 100%.

Як наслідок, ПрАТ «Рівнеобленерго» має змогу самостійно визначати умови надання послуг з розподілу електричної енергії.

При цьому, ПрАТ «Рівнеобленерго» висувало необґрунтовані вимоги споживачам замінювати засоби вимірювальної техніки обсягу використаної електричної енергії, а саме замінювати трансформатори струму класу точності 0,5S на трансформатори струму класу точності 0,2S у разі зниження споживачами обсягу споживання електричної енергії (у тому числі і у разі недозавантаження трансформаторів струму), що не передбачено чинним законодавством.

Крім цього, Товариство не враховувало наданих споживачами даних про обсяги споживання електричної енергії згідно показів засобів комерційного обліку, а визначало обсяг спожитої електричної енергії на об'єктах споживачів розрахунковим шляхом, (виходячи з мінімально допустимого рівня завантаження схеми обліку) та передавало ці дані електропостачальникам споживачів для виставлення рахунку за спожиту електричну енергію, що також суперечить чинному законодавству.

За результатами розгляду справи № 63/9-02-22-2021 про порушення законодавства про захист економічної конкуренції (надалі – Справа), такі дії ПрАТ «Рівнеобленерго» визнані порушеннями, що передбачені пунктом 2 статті 50, пунктом 1 частини другої

статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг із розподілу електричної енергії на території Рівненської області в межах розташування системи розподілу електричної енергії, що перебуває у його власності або господарському віданні, в частині встановлення таких умов реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.

На ПрАТ «Рівнеобленерго» накладено штраф у загальному розмірі 62 000 гривень.

Адміністративна колегія Західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (надалі – Колегія), розглянувши матеріали справи № 63/9-02-22-2021 про порушення ПрАТ «Рівнеобленерго» законодавства про захист економічної конкуренції, що передбачені пунктом 2 статті 50, пунктом 1 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» (у тому числі подання відділу досліджень і розслідувань в Рівненській області Західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України від 09.09.2021 № 63-03/225п з попередніми висновками у справі № 63/9-02-22-2021 про порушення законодавства про захист економічної конкуренції (надалі – Подання з попередніми висновками)),

ВСТАНОВИЛА:

1. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ДІЇ

- (1) Розпорядженням адміністративної колегії Західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України від 11 лютого 2021 року № 63/24-рп/к розпочато розгляд справи № 63/9-02-22-2021 за ознаками вчинення приватним акціонерним товариством «Рівнеобленерго» порушень законодавства про захист економічної конкуренції, передбачених пунктом 1 частини другої статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг із розподілу електричної енергії в межах Рівненської області, в частині встановлення таких умов реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.
- (2) Листом від 12.02.2021 року № 63-02/822 Західним міжобласним територіальним відділенням Антимонопольного комітету України було направлено відповідачу копію розпорядження про початок розгляду справи.
- (3) Копію Подання про попередні висновки у Справі відповідачу ПрАТ «Рівнеобленерго» надіслано листом від 13.09.2021 № 63-02/5067, заявнику ФОП [REDACTED] – від 13.09.2021 № 63-02/5068.

2. СТОРОНИ

- (4) **Відповідачем** є приватне акціонерне товариство «Рівнеобленерго» (надалі - ПрАТ «Рівнеобленерго», Товариство), яке є юридичною особою, правонаступником всіх прав та зобов'язань публічного акціонерного товариства «Рівнеобленерго», має цивільні права та обов'язки, здійснює діяльність з метою одержання прибутку.

- (5) Місцезнаходження Товариства: 33013, Україна, Рівненська область, м. Рівне, вул. Князя Володимира, 71, ідентифікаційний код юридичної особи [REDACTED].
- (6) Відповідно до інформації, розміщеної в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, основним видом діяльності ПрАТ «Рівнеобленерго» є розподілення електроенергії (код КВЕД 35.13).
- (7) Іншими видами діяльності ПрАТ «Рівнеобленерго» є:
- професійно-технічна освіта (код КВЕД 85.32);
 - діяльність у сфері інжинірингу, геології та геодезії, надання послуг технічного консультування в цих сферах (код КВЕД 71.12);
 - будівництво споруд електропостачання та телекомунікацій (код КВЕД 42.22).
- (8) У розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції», ПрАТ «Рівнеобленерго» є суб'єктом господарювання.
- (9) Заявником є фізична особа – підприємець [REDACTED], ([REDACTED]), (надалі – ФОП [REDACTED]).
- (10) Згідно з даними Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, основним видом діяльності ФОП [REDACTED] є код КВЕД 23.70 Різання, оброблення та оздоблення декоративного та будівельного каменю.
- (11) ФОП [REDACTED] є суб'єктом господарювання відповідно до статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» та споживачем Відповідача.

3. ВИЗНАЧЕННЯ СТАНОВИЩА СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ НА РИНКУ

- (12) Відповідно до вимог Законів України «Про Антимонопольний комітет України», «Про захист економічної конкуренції» та Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05.03.2002р. № 49-р, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 01.04.2002р. за № 317/6605 (надалі - Методика), здійснено визначення становища ПрАТ «Рівнеобленерго» на ринку послуг з розподілу електричної енергії.
- (13) Згідно з пунктом 2.2 Методики, етапи визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання, їх кількість та послідовність проведення можуть змінюватись залежно від фактичних обставин, зокрема особливостей товару, структури ринку, обсягів наявної інформації щодо ринку тощо.

2.1. Визначення об'єкта аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища на ринку

- (14) Відповідно до пункту 3.1 Методики об'єктами аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є: суб'єкт господарювання; група суб'єктів господарювання; конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який випускається, постачається, продається, придбавається (використовується, споживається) цим (цими) суб'єктом (суб'єктами) господарювання.

- (15) Об'єктом аналізу є ПрАТ «Рівнеобленерго» – суб'єкт господарювання, який надає послуги з розподілу електричної енергії.
- (16) Конкретним товаром, який надається ПрАТ «Рівнеобленерго» є послуга з розподілу електричної енергії.

3.Визначення переліку товарів та основних продавців, покупців цих товарів щодо яких має визначатись монопольне (домінуюче) становище

- (17) Відповідно до пункту 4.1 Методики, перелік товарів щодо яких має визначатись монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання, складається з товарів (товарних груп), які обертаються в Україні чи на відповідній частині її території і мають для продавців (постачальників, виробників) покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи).
- (18) Визначення ознак одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи) здійснюється, виходячи з подібності, зокрема: споживчих характеристик, умов споживання, умов реалізації та цін.
- (19) Згідно з пунктом 82 статті 1 Закону України «Про ринок електричної енергії», система розподілу електричної енергії (надалі - система розподілу) - система ліній, допоміжного обладнання, обладнання для трансформації та перемикань, що використовується для розподілу електроенергії.
- (20) Відповідно до пункту 58 статті 1 Закону України «Про ринок електричної енергії», оператор системи розподілу (надалі - ОСР) - юридична особа, відповідальна за безпечну, надійну та ефективну експлуатацію, технічне обслуговування та розвиток системи розподілу і забезпечення довгострокової спроможності системи розподілу щодо задоволення обґрунтованого попиту на розподіл електричної енергії з урахуванням вимог щодо охорони навколишнього природного середовища та забезпечення енергоефективності.
- (21) Отже, у розумінні статті 1 Закону України «Про ринок електричної енергії», ПрАТ «Рівнеобленерго» є оператором системи розподілу (ОСР).
- (22) Відповідно до пункту 78 частини першої статті 1 Закону України «Про ринок електричної енергії», розподіл електричної енергії - транспортування електричної енергії від електроустановок виробників електричної енергії або електроустановок оператора системи передачі мережами оператора системи розподілу, крім постачання електричної енергії.
- (23) Відповідно до частини першої статті 3 Закону України «Про ринок електричної енергії», ринок електричної енергії функціонує на конкурентних засадах, крім діяльності суб'єктів природних монополій.
- (24) Статтею 1 Закону України «Про природні монополії» визначено, що:
 - природна монополія - стан товарного ринку, при якому задоволення попиту на цьому ринку є більш ефективним за умови відсутності конкуренції внаслідок технологічних особливостей виробництва (у зв'язку з істотним зменшенням витрат виробництва на одиницю товару в міру збільшення обсягів виробництва), а товари (послуги), що виробляються суб'єктами природних монополій, не можуть бути замінені у споживанні іншими товарами (послугами), у зв'язку з чим попит на цьому товарному ринку менше залежить від зміни цін на ці товари (послуги), ніж попит на інші товари (послуги);

- суб'єкт природної монополії - суб'єкт господарювання (юридична особа) будь-якої форми власності, який виробляє (реалізує) товари на ринку, що перебуває у стані природної монополії.

- (25) Відповідно до абзацу восьмого частини першої статті 5 Закону України «Про природні монополії», відповідно до цього Закону регулюється діяльність суб'єктів природних монополій у таких сферах, зокрема, розподілу електричної енергії.
- (26) Згідно з частиною першою статті 7 Закону України «Про природні монополії», діяльність суб'єктів природних монополій у сферах, визначених у статті 5 цього Закону, а також діяльність суб'єктів господарювання на суміжних ринках підлягає ліцензуванню відповідно до закону.
- (27) Окрім цього, статтею 45 Закону України «Про ринок електричної енергії» визначено, що діяльність з розподілу електричної енергії підлягає ліцензуванню відповідно до законодавства.
- (28) Відповідно до постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 13.11.2018 № 1413 ПрАТ «Рівнеобленерго» видано ліцензію на право провадження господарської діяльності з розподілу електричної енергії у межах місць провадження господарської діяльності, яка набрала чинності з 01.01.2019.
- (29) Послуги з розподілу електричної енергії є платними.
- (30) Так, частиною першою статті 7 Закону України «Про ринок електричної енергії» визначено, що на ринку електричної енергії державному регулюванню підлягають, зокрема, тарифи на послуги з розподілу електричної енергії.
- (31) Згідно з частиною четвертою статті 7 Закону України «Про ринок електричної енергії», тарифи на послуги з розподілу електричної енергії розраховуються незалежно від відстані, на яку вона передається та розподіляється. Тарифи на послуги з розподілу можуть складатися з декількох ставок, зокрема ставки за користування потужністю електричних мереж.
- (32) Таким чином, послуги з розподілу електричної енергії є товаром, щодо якого визначається монопольне (домінуюче) становище ПрАТ «Рівнеобленерго».

3.1.Перелік основних продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів)

- (33) Згідно зі статтею 12 Закону України «Про електроенергетику» до основних завдань Національної комісії, що здійснює державне регулювання в сферах енергетики та комунальних послуг, зокрема, віднесено видачу суб'єктам господарської діяльності ліцензій на здійснення діяльності з виробництва, передачі, розподілу, постачання електричної енергії.
- (34) В ході проведення дослідження Відділенням встановлено, що ПрАТ «Рівнеобленерго» має ліцензію на право провадження господарської діяльності з розподілу електричної енергії у межах місць провадження господарської діяльності (відповідно до постанови НКРЕКП №1413 від 13.11.2018 року «Про видачу ПРАТ «РІВНЕОБЛЕНЕРГО» ліцензії з розподілу електричної енергії та анулювання ліцензій з передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами і постачання електричної енергії за регульованим тарифом»).

- (35) Основними споживачами послуг із розподілу електричної енергії є, зокрема, юридичні особи (суб'єкти господарювання), електроустановки яких приєднані до системи розподілу електричної енергії, яка перебуває у власності, господарському віданні та управлінні ПрАТ «Рівнеобленерго».

3.2. Визначення товарних меж ринку

- (36) Відповідно до пунктів 5.1 - 5.3 Методики товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.
- (37) Формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп) здійснюється з переліку товарів, які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи), за показниками взаємозамінності, якими, зокрема, є:
- (а) подібність призначення, споживчих властивостей, умов використання тощо;
 - (б) подібність фізичних, технічних, експлуатаційних властивостей і характеристик, якісних показників тощо;
 - (в) наявність спільної групи споживачів товару (товарної групи);
 - (г) відсутність суттєвої різниці в цінах;
 - (д) взаємозамінність товарів (товарної групи) з точки зору їх виробництва, тобто здатності виробників запропонувати нові товари на заміну існуючих.
- (38) Предметом розгляду є:
- (а) постачання електричної енергії – господарська діяльність, пов'язана з наданням електричної енергії споживачеві за допомогою технічних засобів передачі та розподілу електричної енергії на підставі договору;
 - (б) розподіл електричної енергії – транспортування електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами на підставі договору;
 - (в) місцева (локальна) електрична мережа – приєднана електрична мережа, призначена для розподілу електричної енергії від магістральної мережі та/або електричної станції до споживача.
- (39) Отже, постачання електричної енергії суб'єктам господарської діяльності та фізичним особам, що використовують енергію для власних потреб, є неможливим без одночасного надання послуг із розподілу електричної енергії.
- (40) За таких обставин послуга з розподілу електричної енергії за показниками взаємозамінності, подібності призначення, споживчих властивостей, умов використання товару не має еквівалентних товарів-замінників.
- (41) Тому внаслідок технологічних особливостей надання послуг з розподілу електричної енергії, вони не мають товарів-замінників.
- (42) Про вказане також свідчать положення Закону України «Про природні монополії».
- (43) Отже, товарними межами ринку є надання послуг з розподілу електричної енергії.

3.3. *Визначення географічних меж ринку*

- (44) Відповідно до пункту 6.1 Методики, територіальні (географічні) межі ринку певного товару (товарної групи) визначаються шляхом установлення мінімальної території, за межами якої з точки зору споживача придбання товарів (товарної групи), що належать до групи взаємозамінних товарів товарної групи), є неможливим або недоцільним.
- (45) Відповідно до статті 45 Закону України «Про ринок електричної енергії», розподіл електричної енергії здійснюється оператором системи розподілу. Діяльність з розподілу електричної діяльності підлягає ліцензуванню відповідно до законодавства.
- (46) Відповідно до пункту 1.3 Ліцензійних умов, місце провадження господарської діяльності - територія (або частина території) адміністративно-територіальної одиниці, де розташована система розподілу електричної енергії, що перебуває у власності, господарському віданні (щодо державного або комунального майна) або в управлінні на підставі договору управління активами, укладеного з Національним агентством України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, здобувача ліцензії (ліцензіата), та електричні мережі інших власників, які приєднані до мереж здобувача ліцензії (ліцензіата) (з якими укладені відповідні договори згідно із законодавством), які не мають ліцензії на розподіл електричної енергії, яку здобувач ліцензії (ліцензіат) зазначив у документах, що додаються до заяви про отримання ліцензії (з урахуванням змін до документів, поданих ліцензіатом в установленому цими Ліцензійними умовами порядку). Якщо на території адміністративно-територіальної одиниці розташовані системи розподілу електричної енергії інших ліцензіатів з розподілу електричної енергії, то місце провадження діяльності кожного з цих ліцензіатів визначається відповідно до території розташування системи розподілу електричної енергії, що перебуває у власності, господарському віданні (щодо державного або комунального майна) або в управлінні на підставі договору управління активами, укладеного з Національним агентством України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, ліцензіата, та електричних мереж інших власників, які приєднані до мереж цього ліцензіата (з якими укладені відповідні договори згідно із законодавством).
- (47) Відповідно до постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 13.11.2018 № 1413 «Про видачу ПрАТ «Рівнеобленерго» ліцензії з розподілу електричної енергії та анулювання ліцензій з передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами і постачання електричної енергії за регульованим тарифом», Товариству видано ліцензію на право провадження господарської діяльності з розподілу електричної енергії у межах місць провадження господарської діяльності, а саме на території Рівненської області в межах розташування системи розподілу електричної енергії, що перебуває у власності або господарському віданні (щодо державного або комунального майна) ПрАТ «Рівнеобленерго», та електричних мереж інших власників, які приєднані до мереж ліцензіата (з якими укладені відповідні договори згідно із законодавством).
- (48) Враховуючи викладене, територіальними (географічними) межами ринку послуг із розподілу електричної енергії, в межах яких ПрАТ «Рівнеобленерго» здійснює зазначену господарську діяльність, є територія Рівненської області в межах розташування системи розподілу електричної енергії, що перебуває у власності або господарському віданні (щодо державного або комунального майна) ПрАТ

«Рівнеобленерго» та електричних мереж інших власників, які приєднані до мереж ліцензіата (з якими укладені відповідні договори згідно із законодавством) (надалі – Територіальні межі).

3.4.Проміжок часу, стосовно якого має визначатися становище суб'єктів господарювання на ринку – часові межі ринку

- (49) Відповідно до пункту 7.1 Методики, часові межі ринку визначаються як проміжок часу (як правило – рік), протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями (постачальниками, виробниками) і споживачами утворює ринок товару із сталою структурою.
- (50) Відповідно до умов договорів, які згідно вимог законодавства у сфері енергетики були укладені між ПрАТ «Рівнеобленерго» та іншими власниками електричних мереж, споживачами електричної енергії, встановлено, що такі договори набирають чинності з дня їх підписання та діють до 31 грудня року, в якому вони укладені, та вважаються щорічно продовженими на наступний календарний рік, якщо за місяць до закінчення цього терміну не буде заявлено однією із сторін про відмову від Договору або його перегляд.
- (51) Зазначене свідчить про те, що структура товарно-грошових відносин на ринку послуг з розподілу електричної енергії є сталою.
- (52) З урахуванням наведеного, часовими межами ринку послуг із розподілу електричної енергії визначено період: 2020 рік та січень – вересень 2021 року.
- (53) В зазначений період структура вказаного ринку не змінювалась, оскільки є стабільною.

3.5.Визначення потенційних конкурентів

- (54) Відповідно до пункту 9.1 Методики потенційними конкурентами вважаються такі суб'єкти господарювання: які мають матеріально-технічну базу, кадри, технології тощо, але з різних причин не реалізують ці можливості; які виготовляють товари (товарні групи), що складають товарні межі ринку, але не реалізують їх на відповідному ринку; нові суб'єкти господарювання, які можуть вступити на ринок.
- (55) Внаслідок технологічних особливостей надання послуг із розподілу електричної енергії, а також з огляду на обмеження, що пов'язані з територією розміщення (розташування) електричних мереж, конкуренція на ринку послуг із розподілу електричної енергії - відсутня, тому потенційні конкуренти у Товариства відсутні.
- (56) Виходячи з наведеного, частка ПрАТ «Рівнеобленерго» на ринку послуг із розподілу електричної енергії впродовж 2020 року, січня – вересня 2021 року в Територіальних межах становить 100 %.

3.6.Визначення бар'єрів для вступу на ринок

- (57) Відповідно до пункту 9.2 Методики, бар'єрами для вступу потенційних конкурентів на відповідний ринок є: обмеження за попитом, пов'язані з високою насиченістю ринку товарами (товарними групами) та низькою платоспроможністю покупців; адміністративні обмеження; економічні та організаційні обмеження; екологічні обмеження; нерозвиненість ринкової інфраструктури; інші обмеження, що спричиняють суттєві витрати, необхідні для вступу на певний ринок товару (товарної групи).
- (58) Відповідно до статті 1 Закону України «Про природні монополії», природна монополія – стан товарного ринку, при якому задоволення попиту на цьому ринку

є більш ефективним за умови відсутності конкуренції внаслідок технологічних особливостей виробництва (у зв'язку з істотним зменшенням витрат на виробництво на одиницю товару в міру збільшення обсягів виробництва), а товари (послуги), що виробляються суб'єктами природних монополій, не можуть бути замінені у споживанні іншими товарами (послугами), у зв'язку з чим попит на цьому товарному ринку менше залежить від зміни цін на ці товари (послуги), ніж попит на інші товари (послуги).

- (59) Згідно зі статтею 5 Закону України «Про природні монополії», відповідно до цього Закону регулюється діяльність суб'єктів природних монополій у сферах, зокрема, розподілу електричної енергії.
- (60) Частиною другою статті 7 Закону України «Про природні монополії» передбачено, що в умовах та правилах здійснення підприємницької діяльності у сферах природних монополій та на суміжних ринках (ліцензійних умовах) визначаються зобов'язання суб'єктів природних монополій з надання технічних умов щодо інженерного забезпечення об'єкта будівництва згідно з вимогами законодавства.
- (61) Основними бар'єрами вступу на ринок послуг з розподілу електричної енергії є обмеження, пов'язані з необхідністю наявності у власності об'єктів електроенергетики (електричних станцій, підстанцій, мереж, призначених для розподілу електричної енергії від магістральної мережі та/або електричної станції до споживача) та необхідністю отримання ліцензії на здійснення діяльності з розподілу електричної енергії.
- (62) З урахуванням викладеного, ПрАТ «Рівнеобленерго» в Територіальних межах не має конкурентів на ринку послуг з розподілу електричної енергії, а відтак споживачі послуг з розподілу електричної енергії не мають можливості отримувати такі послуги від інших суб'єктів господарювання.
- (63) Отже, ринок послуг із розподілу електричної енергії перебуває у стані природної монополії.

3.7. Установлення монопольного (домінуючого) становища

- (64) Враховуючи вимоги чинного законодавства, ПрАТ «Рівнеобленерго» здійснює господарську діяльність із розподілу електричної енергії у межах території, яка обмежена місцем провадження господарської діяльності, – територією систем розподілу електричної енергії такого суб'єкта господарювання, та додатково обмежені межами охоронної зони об'єктів та ліній електричного розподілу від точок приєднання до систем передавання електричної енергії ДП «НЕК «Укренерго», генеруючих потужностей до точок балансової належності кінцевого споживача чи іншого ліцензіата.
- (65) Отже, ПрАТ «Рівнеобленерго» здійснює діяльність з розподілу електричної енергії виключно в межах території, на якій розташовані його електричні мережі.
- (66) Внаслідок цього, ПрАТ «Рівнеобленерго» на території Рівненської області в межах розташування систем розподілу електричної енергії, що перебувають у його власності або господарському віданні, є єдиним суб'єктом господарювання, який надає послугу з розподілу електричної енергії.
- (67) Частиною першою статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» визначено, що суб'єкт господарювання займає монопольне (домінуюче) становище на ринку товару, якщо:
 - (а) на цьому ринку у нього немає жодного конкурента;

(б) не зазнає значної конкуренції внаслідок обмеженості можливостей доступу інших суб'єктів господарювання щодо закупівлі сировини, матеріалів та збуту товарів, наявності бар'єрів для доступу на ринок інших суб'єктів господарювання, наявності пільг чи інших обставин.

- (68) **Враховуючи викладене, ПрАТ «Рівнеобленерго» впродовж 2020 року, січня – вересня 2021 року та станом на жовтень 2021 року займає монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг із розподілу електричної енергії на території Рівненської області в межах розташування системи розподілу електричної енергії, що перебуває у його власності або господарському віданні, як таке, що не має жодного конкурента, тобто, з часткою 100 %.**

4. ЗЛОВЖИВАННЯ МОНОПОЛЬНИМ (ДОМІНУЮЧИМ) СТАНОВИЩЕМ НА РИНКУ

- (68) Відносини, які виникають під час купівлі-продажу електричної енергії між енергопостачальником та споживачем, а також їх взаємовідносини з іншими учасниками роздрібного ринку електричної енергії, в т.ч. щодо комерційного обліку електричної енергії, регулюються Правилами роздрібного ринку електричної енергії, затвердженими постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (надалі – НКРЕКП), від 14.03.2018 № 312 (надалі – ПРПЕЕ) та Кодексом комерційного обліку електричної енергії, затвердженим постановою НКРЕКП від 14.03.2028 № 311 (надалі – ККО).
- (69) Згідно з пунктом 2.3.3 глави 2.3 розділу II ПРПЕЕ визначено, що розрахункові засоби вимірювальної техніки електричної енергії, технічні засоби контролю і управління споживанням електричної енергії та величини потужності, засоби вимірювальної техніки для контролю якості електричної енергії встановлюються відповідно до вимог ККО, ПРПЕЕ та проєктних рішень.
- (70) Відповідно до пункту 5.1.1 глави 5.1 розділу V ККО улаштування вузлів обліку та інших засобів комерційного обліку електричної енергії необхідно здійснювати відповідно до цього ККО, Правил улаштування електроустановок, затверджених наказом Міністерства енергетики та вугільної промисловості України від 21 липня 2017 року № 476 (надалі – ПУЕ), ПРПЕЕ та проєктних рішень. Згідно з пунктом 5.13.5 глави 5.13 розділу V ККО вторинні кола обліку електричної енергії мають відповідати вимогам ПУЕ.

I. Вимоги ПрАТ «Рівнеобленерго» щодо заміни трансформаторів струму

- (71) Починаючи з травня 2020 року, ПрАТ «Рівнеобленерго», за результатами виявлення у непобутових споживачів електричної енергії зменшення середнього завантаження вимірювальних трансформаторів струму, почало направляти суб'єктам господарювання Рівненської області вимоги щодо приведення у відповідність метрологічних характеристик засобів вимірювальної техніки, посилаючись на вимоги пункту 1.5.17 Правил улаштування електроустановок.
- (72) При цьому, пункт 1.5.17 Правил улаштування електроустановок знаходиться у главі 1.5 «Облік електроенергії», сфера застосування якої містить вимоги до улаштування обліку електроенергії в електроустановках нового будівництва, а також тих, які реконструюють або технічно переоснащують.
- (73) Крім того, ПрАТ «Рівнеобленерго» рекомендує споживачам врегулювати питання щодо недозавантаженості трансформаторів струму шляхом заміни трансформаторів

струму класу точності 0,5S на більш точні - з класом точності 0,2S, або нижчого номіналу, аби мінімальне завантаження складало вище 5%. В разі невиконання споживачами вимог ПрАТ «Рівнеобленерго» впродовж місячного терміну, Товариство не буде враховувати надані споживачами дані про обсяги споживання електричної енергії відповідно до показів засобу комерційного обліку, а визначить обсяг спожитої електричної енергії розрахунковим шляхом, виходячи з мінімального допустимого рівня завантаження схеми обліку.

- (74) Для побутових споживачів Рівненської області ПрАТ «Рівнеобленерго» підготувало роз'яснення від 05.08.2020 року № 7892, в якому повідомляє, що у випадку недозавантаженості трансформаторів струму фактичний недооблік електричної енергії складає **96%** (роз'яснення є на сайті ПрАТ «Рівнеобленерго» - <https://www.roe.vsei.ua/docs/news/Informuye-Dyrektor-komertsijnyj-ROE.pdf>).
- (75) Вказане роз'яснення розміщено не лише на власному сайті ПрАТ «Рівнеобленерго», а й було розіслане побутовим споживачам Рівненської області засобами електронного зв'язку, зокрема, ТОВ [REDACTED], ФОП [REDACTED], ТзОВ «Хімія Парко», ТзОВ [REDACTED], ТзОВ [REDACTED] та іншим.
- (76) В листі повідомляється про те, що на адресу ПрАТ «Рівнеобленерго» надходять звернення від споживачів щодо роз'яснень по питанню «завантаженості трансформаторів струму», величин мінімального допустимого рівня завантаженості, тощо. ПрАТ «Рівнеобленерго» підготувало відповіді на «найпопулярніші питання» споживачів щодо своїх вимог.
- (77) У вищевказаному листі зазначено, що питання стосується споживачів, вузол обліку електричної енергії яких включає трансформатори струму (лічильник підключений через трансформатори струму), які використовуються для електроустановок з приєднаною потужністю більше 50 кВт.
- (78) Споживачам ПрАТ «Рівнеобленерго» повідомляє, що (**мова оригіналу**): «У випадку якщо на Вашому об'єкті за розрахунковий період за показами електrolічильника було спожито обсяг менший за розрахунковий, то подаватися постачальнику буде величина мінімального розрахованого обсягу електричної енергії».
- (79) Щоб запобігти виставленню обсягу спожитої електричної енергії не за показами електrolічильника, а розрахунковим способом, виходячи з мінімального допустимого рівня завантаження схеми обліку, ПрАТ «Рівнеобленерго» рекомендує (**мова оригіналу**): «Замінити трансформатори струму на більш точні - з класом точності 0,2S, або нижчого номіналу, аби мінімальне завантаження складало вище 5%. Або ж визнати, що трансформатор струму на ВОЕ втратив свою необхідність та демонтувати його.».
- (80) Так, наприклад, ФОП [REDACTED] надійшла вимога від ПрАТ «Рівнеобленерго» від 11.06.2020 року № 5360 (на електронну пошту споживача) щодо приведення у відповідність метрологічних характеристик засобів вимірювальної техніки, оскільки виявлено та зафіксовано зменшення середнього завантаження вимірювальних трансформаторів струму нижче передбаченого вимогами пункту 5.13.5 ККО та пункту 1.5.17 ПУЕ. (**Мова оригіналу**): «У випадку не приведення ЗВТ до вимог діючих нормативно-технічних документів обсяг спожитої електричної енергії і надалі буде розраховуватись виходячи з навантаження електроустановок на рівні мінімально-допустимого рівня завантаження схеми обліку».

- (81) Відповідно до листів НКРЕКП № 12530/20/7-20 від 24.11.2020 року ТОВ [REDACTED] та № 5325/20.3/8-20 від 16.12.2020 року ФОП [REDACTED], експлуатація та використання на об'єкті споживача справних і повірених вимірювальних трансформаторів струму класом 0,5 S не може бути забороненими або обмеженими з причин їх невідповідності вимогам ККО та ПУЕ за умови, що ці засоби комерційного обліку мають технічні характеристики, що відповідають або перевищують вимоги проектних рішень, нормативно-правових актів та нормативних документів щодо комерційного обліку електричної енергії, які були чинними на день введення їх в експлуатацію.
- (82) Державна інспекція енергетичного нагляду України у листі від 12.01.2021 року № 7/5.4-64-21, про що зазначено у листі Міністерства енергетики України від 18.01.2021 № 26/1.6-4.2-633, вказала:
- (83) «Згідно з пунктом 1.1.3 глави 1.1 розділу I ККО вимоги Кодексу щодо улаштування засобів комерційного обліку електричної енергії є обов'язковими до застосування під час проектування нового будівництва, модернізації, реконструкції, технічного переоснащення або капітального ремонту електроустановок. Відповідно до пункту 1.1.1 глави 1.1 розділу I ПУЕ, ПУЕ є обов'язковими для застосування під час проектування нового будівництва, реконструкції, технічного переоснащення або капітального ремонту електроустановок. В пункті 1.5.1 глави 1.5 розділу I ПУЕ зазначено, що глава 1.5 ПУЕ містить вимоги до улаштування обліку електроенергії в електроустановках нового будівництва, а також тих, які реконструюють або технічно переоснащують.
- (84) Оскільки ТОВ [REDACTED], ФОП [REDACTED] та ФОП [REDACTED] не здійснюють проектування нового будівництва, реконструкції, технічного переоснащення або капітального ремонту електроустановок, то застосовування до них вимог пункту 1.5.17 глави 1.5 розділу I ПУЕ є неправомірним.
- (85) Крім того, пунктом 1.1.4 глави 1.1 розділу I ККО визначено, що експлуатацію та використання справних і повірених засобів комерційного обліку електричної енергії (зокрема після проведення їх повторної параметризації, періодичної перевірки, обслуговування та ремонту, а також після зміни форми власності чи власника (користувача) засобів комерційного обліку, електроустановок або об'єкта, де встановлені ці засоби комерційного обліку) не може бути заборонено або обмежено з причин їх невідповідності вимогам цього Кодексу за умови, що ці засоби комерційного обліку:
- 1) мають технічні характеристики, що відповідають або перевищують вимоги проектних рішень, нормативно-правових актів та нормативних документів щодо комерційного обліку електричної енергії, які були чинними на день введення їх в експлуатацію;
 - 2) були встановлені, введені в експлуатацію та облік до дня набрання чинності цим Кодексом на електроустановках та об'єктах електроенергетики, що відповідають вимогам проектної документації на їх будівництво;
 - 3) забезпечують можливість здійснення розрахунків між учасниками ринку відповідно до укладених договорів.
- (86) Згідно з вимогами таблиці пункту 5.13.1 глави 5.13 розділу V ККО мінімальний клас точності вимірювальних трансформаторів у складі вузлів обліку на напрузі 0,4 кВ та 6-10 кВ визначений 0,5S. При цьому, дозволяється використання ЗВТ вищого класу точності та функціональності».

- (87) Тобто, як інформує Міністерство енергетики України листом за № 26/1.6-4.2-633 від 18.01.2021 року, ККО визначено мінімальні вимоги до класу точності та функціональності, у тому числі вимірювальних трансформаторів струму.
- (88) У цьому листі також вказано, що за необхідності та за наявності відповідної згоди обох сторін (оператор системи розподілу (ПрАТ «Рівнеобленерго») та споживач) за умови внесення відповідних змін до проектної документації, заінтересована сторона може замінити (модернізувати) вимірювальні трансформатори струму шляхом встановлення трансформаторів струму вищого класу точності, що відповідатимуть, зокрема вимогам пункту 1.5.17 глави 1.5 розділу I ПУЕ.
- (89) При цьому, згідно з вимогами пункту 5.6.1 глави 5.6 розділу V ККО, дії щодо забезпечення комерційного обліку електричної енергії, які ініційовані замовником (споживачем або іншими учасниками ринку) або які вимагаються нормативно-правовими актами, **здійснюються за рахунок замовника або сторони ініціатора**, якщо інше не встановлено законом.
- (90) Крім того, згідно з вимогами абзацу другого пункту 2.3.5 глави 2.3 розділу II ПРРЕЕ, непланова заміна, ремонт розрахункових засобів вимірювальної техніки здійснюється постачальником послуг комерційного обліку **за рахунок учасника роздрібного ринку, на вимогу (за ініціативою)** якого здійснюється непланова заміна, ремонт розрахункового засобу вимірювальної техніки.
- (91) Отже, вимоги оператора системи розподілу (ПрАТ «Рівнеобленерго») щодо заміни споживачами за власний рахунок засобів вимірювальної техніки, а саме заміни вимірювальних трансформаторів струму класу точності 0,5S на трансформатори струму класу точності 0,2S, є неправомірними.
- (92) ПрАТ «Рівнеобленерго» листом від 23.03.2021 № 20-20/2541 надало інформацію щодо переліку побутових споживачів Рівненської області з-поміж вищевказаних споживачів, які виконали вимоги Товариства щодо заміни за власний рахунок засобів вимірювальної техніки:

Таблиця 1

№ з/п	Споживач (назва підприємства, ФОП)	Адреса
1	2	3
1	ФОП [REDACTED]	[REDACTED]
2	ФОП [REDACTED]	[REDACTED]
3	ФОП [REDACTED]	[REDACTED]
4	ПрАТ [REDACTED]	[REDACTED]
5	Місія милосердя та доброчинності [REDACTED]	[REDACTED]
6	МПП [REDACTED]	[REDACTED]
7	ФОП [REDACTED]	[REDACTED]
8	ФОП [REDACTED]	[REDACTED]
9	ПП [REDACTED]	[REDACTED]
10	ФОП [REDACTED]	[REDACTED]

11	ФОП [REDACTED]	[REDACTED]
12	СГПП [REDACTED]	[REDACTED]
13	СПП [REDACTED]	[REDACTED]
14	ТзОВ [REDACTED]	[REDACTED]
15	ТзОВ [REDACTED]	[REDACTED]
16	ТзОВ [REDACTED]	[REDACTED]
17	ТзОВ [REDACTED]	[REDACTED]
18	ТзОВ [REDACTED]	[REDACTED]
19	ТзОВ [REDACTED]	[REDACTED]
20	ТзОВ [REDACTED]	[REDACTED]
21	ТзОВ [REDACTED]	[REDACTED]
22	ТзОВ [REDACTED]	[REDACTED]
23	ТзОВ [REDACTED]	[REDACTED]
24	ТзОВ [REDACTED]	[REDACTED]
25	ТзОВ [REDACTED]	[REDACTED]
26	ТзОВ ВКФ [REDACTED]	[REDACTED]
27	Фермерське господарство [REDACTED]	[REDACTED]
28	ФОП [REDACTED]	[REDACTED]
29	ФОП [REDACTED]	[REDACTED]
30	ФОП [REDACTED]	[REDACTED]

- (93) Так, наприклад, ТзОВ [REDACTED] листом (вх. від 01.03.2021 № 63-01/849) повідомило, що виконало вимогу ПрАТ «Рівнеобленерго» - 24.08.2020 року було замінено трансформатори струму. Вартість придбання двох трансформаторів становить **15 200,00 грн** з ПДВ (копія накладної № [REDACTED] від 05.08.2020 року), вартість монтажу становила **1 800,00 грн** з ПДВ (копія акту № [REDACTED] від 24.08.2020 року здачі-прийняття робіт (надання послуг)).
- (94) ТзОВ [REDACTED] листом (вх. від 10.03.2021 № 63-01/983) повідомило, що виконало вимогу ПрАТ «Рівнеобленерго» щодо заміни вимірювального трансформатору струму класу точності 0,5S на трансформатор струму класу точності 0,2S. Вартість придбання трансформатору становить **7 260,00 грн** з ПДВ (копія накладної № [REDACTED] від 17.09.2020 року), крім цього ТзОВ [REDACTED] сплатило ПрАТ «Рівнеобленерго» за послугу з позачергової технічної перевірки

засобів обліку **743, 68 грн** з ПДВ (копія рахунку № [REDACTED] від 13.08.2020 року; копія акту виконаних робіт № [REDACTED] від 11.09.2020 року).

- (95) ПрАТ [REDACTED] листом (вх. від 09.03.2021 № 63-01/996) повідомило, що виконало вимогу ПрАТ «Рівнеобленерго» щодо встановлення лічильника прямого включення та заміни вимірального трансформатору струму класу точності 0,5S на трансформатор струму класу точності 0,2S. Вартість придбання лічильника становить **9 962,04 грн** з ПДВ (копія накладної № [REDACTED] від 13.08.2020 року), вартість шафи АСКОЕ становить **26 956,8 грн** з ПДВ (копія накладної № [REDACTED] від 13.08.2020 року), крім цього ПрАТ [REDACTED] сплатило ПрАТ «Рівнеобленерго» за послугу з налаштування багатофазного лічильника електричної енергії для АСКОЕ **1206,79 грн** з ПДВ (копія акту виконаних робіт № [REDACTED] від 09.08.2020 року), а також за послугу з позачергової технічної перевірки засобів обліку **743, 68 грн** з ПДВ (копія акту виконаних робіт № [REDACTED] від 10.08.2020 року).
- (96) Відповідно до пункту 1 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку, зокрема, визнається встановлення таких цін чи інших умов придбання або реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.
- (97) Засади відповідальності за вчинення порушення законодавства про захист економічної конкуренції у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку (частина перша статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції») ґрунтуються на моделі значної конкуренції на ринку, яка, відповідно до норм абзаців 2, 7 статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції», характеризується, зокрема, відсутністю конкуренції на ринку, внаслідок чого суб'єкт господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, може, як ущемляти інтереси споживачів, так і визначати умови обороту товару на ринку, що є неможливим на ринку, який не перебуває у стані монополізації, зокрема, завдяки зацікавленості суб'єктів господарювання здійснювати господарську діяльність, в умовах значної конкуренції між суб'єктами господарювання на ринку, без можливості ущемлення інтересів споживачів.
- (98) За відсутності конкуренції на ринку послуг із розподілу електричної енергії, споживачі не мають альтернативних джерел придбання зазначених послуг.
- (99) Такі дії ПрАТ «Рівнеобленерго» були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку послуг із розподілу електричної енергії в межах Рівненської області, адже у такому випадку споживач міг би відмовитись від послуг ПрАТ «Рівнеобленерго», яке встановлює неправомірні вимоги щодо заміни обладнання, та обрати іншого надавача таких послуг.
- (100) Дії ПрАТ «Рівнеобленерго» щодо вимоги споживачам замінювати засоби виміральної техніки обсягу використаної електричної енергії, а саме замінювати трансформатори струму класу точності 0,5S на трансформатори струму класу точності 0,2S у разі зниження споживачами обсягу споживання електричної енергії (у тому числі і у разі недозавантаження трансформаторів струму), є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 2 статті 50 та пунктом 1 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг із розподілу електричної енергії в частині встановлення таких умов

реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.

II. Визначення обсягу спожитої електричної енергії без врахування показів засобів комерційного обліку

- (101) З матеріалів заяви та здійсненого Відділенням дослідження з'ясовано, що із введенням на території України карантинних обмежень у зв'язку із пандемією covid-19, у побутових споживачів електричної енергії відбулося призупинення виробництва і, як наслідок, зниження споживання електричної енергії.
- (102) Враховуючи наведене, ПрАТ «Рівнеобленерго» не враховувало надані споживачами дані про обсяги споживання електричної енергії відповідно до показів засобу комерційного обліку, а визначало обсяг спожитої електричної енергії розрахунковим шляхом, виходячи з мінімально допустимого рівня завантаження схеми обліку.
- (103) Як зазначалося вище, додатково для споживачів ПрАТ «Рівнеобленерго» підготувало роз'яснення від 05.08.2020 року № 7892, де зазначає, що у випадку недозавантаженості трансформаторів струму фактичний недооблік електричної енергії складає **96%** (роз'яснення розміщене на сайті ПрАТ «Рівнеобленерго» - <https://www.roe.vsei.ua/docs/news/Informuye-Dyrektor-komertsijnyj-ROE.pdf>).
- (104) ПрАТ «Рівнеобленерго» листом від 18.11.2020 року № 20-20/8849 повідомило Відділення, що для визначення мінімально допустимого рівня навантаження схеми обліку на рівні 1% або 5% використовує формули активної потужності, а саме:

$$P_{\min 1\%} = 0,01 \cdot \sqrt{3} \cdot U \cdot I \cdot \cos\varphi,$$

$$P_{\min 5\%} = 0,05 \cdot \sqrt{3} \cdot U \cdot I \cdot \cos\varphi,$$

де P – середнє значення потужності, Вт;

I – значення струму, А;

U – значення напруги, В;

$\cos\varphi$ – коефіцієнт потужності;

0,05 – допустиме мінімальне завантаження трансформаторів струму класу точності 0,5S;

0,01 – допустиме мінімальне завантаження трансформаторів струму класу точності 0,2S.

- (105) Крім того, ПрАТ «Рівнеобленерго», зазначило у вищевказаному листі, що для визначення мінімально допустимого рівня навантаження схеми обліку використовує формули активної потужності з навчального посібника для студентів вищих навчальних закладів, а саме «Теоретичні основи електротехніки» автора Маляра В.С., виданого у Львові, у 2012 році.
- (106) За інформацією, наданою Відділенню Товариством, такі нарахування обсягів спожитої електричної енергії протягом 2020 року були здійснені ПрАТ «Рівнеобленерго» для 41 споживача - суб'єкта господарювання (лист Товариства від 18.11.2020 року № 20-20/8849).
- (107) Так, наприклад, ПрАТ «Рівнеобленерго», без жодного попередження, здійснено донарахування обсягів використаної електричної енергії товариству з обмеженою відповідальністю [REDACTED] (надалі -

ТОВ [REDACTED] у зв'язку зі зниженням ним обсягу споживання електричної енергії.

- (108) ТОВ [REDACTED], електроживлення об'єкта якого (за адресою [REDACTED]) здійснює ПрАТ «Рівнеобленерго» на підставі договору про надання послуг з розподілу (передачі) електричної енергії № [REDACTED], до умов якого зазначене товариство було приєднане з 01.01.2019 року.
- (109) ТОВ [REDACTED] було отримано рахунки-фактури від 31.07.2020 року № [REDACTED] та від 31.08.2020 року № [REDACTED] з додатками до них, в яких зазначені дані щодо обсягів споживання електричної енергії на об'єкті споживача згідно показів засобу вимірювальної техніки:
- у липні 2020 року – 120 кВт*год;
 - у серпні 2020 року – 840 кВт*год.
- (110) Разом з цим, ПрАТ «Рівнеобленерго» здійснило донарахування за недозавантаження трансформатору струму ЗТП-55 (0,5S) ТОВ [REDACTED] розрахунковим шляхом, без врахування показів засобу вимірювальної техніки в обсязі:
- за липень 2020 року – 11 373 кВт*год;
 - за серпень 2020 року – 11 373 кВт*год,
- що становить у вартісному виразі відповідно:
- за липень 2020 року – 9 662,64 грн (з ПДВ);
 - за серпень 2020 року – 9 476,21 грн (з ПДВ).
- (111) Отже, вбачається, що ПрАТ «Рівнеобленерго» було визначено обсяг спожитої електричної енергії у періоді липень-серпень 2020 року на вказаному об'єкті розрахунковим шляхом, виходячи з мінімально-допустимого рівня завантаження схеми обліку.
- (112) При цьому, в липні 2020 року споживачу ТОВ [REDACTED] нараховано обсяг електричної енергії в кВт*год розрахунковим шляхом, що перевищує майже в **95 (94,775) разів** фактично спожитий споживачем ТОВ [REDACTED] обсяг електричної енергії. Відповідно, завищено обсяг спожитої електричної енергії споживачу ТОВ [REDACTED] на **9477,5 %**. Відповідно на стільки ж відсотків зросла і вартість плати за послуги з постачання та розподілу електричної енергії.
- (113) В серпні 2020 року споживачу ТОВ [REDACTED] нараховано обсяг електричної енергії в кВт*год розрахунковим шляхом, що перевищує майже в **14 (13,539) разів** фактично спожитий обсяг електричної енергії. Відповідно, завищено обсяг спожитої електричної енергії на **1354 %**. На стільки ж відсотків зросла і вартість плати за послуги з постачання та розподілу електричної енергії.
- (114) Не врахування ПрАТ «Рівнеобленерго» наданих споживачами даних про обсяги споживання електричної енергії згідно показів засобів комерційного обліку, а визначення обсягу спожитої електричної енергії на об'єктах споживачів розрахунковим шляхом, (виходячи з мінімально допустимого рівня завантаження схеми обліку) та передаючи ці дані енергопостачальникам споживачів для виставлення рахунку за спожиту електричну енергію, призвело до необгрунтованого збільшення плати споживачами не тільки за послуги з розподілу

електричної енергії, а ще й за послуги, надані споживачам електропостачальниками.

- (115) У зв'язку із тим, що електропостачальнику споживача ТОВ [REDACTED] - товариству з обмеженою відповідальністю «Рівненська обласна енергопостачальна компанія» (надалі – ТзОВ «РОЕК») ПрАТ «Рівнеобленерго» передав дані щодо обсягу спожитої ним електричної енергії у періоді липень-серпень 2020 року на об'єкті споживача не за фактичними показами засобу вимірювальної техніки, а розрахунковим шляхом, виходячи з мінімально-допустимого рівня завантаження схеми обліку, ТзОВ «РОЕК» також здійснило необгрунтовано завищені нарахування за послуги з постачання електричної енергії споживачу ТОВ [REDACTED], а саме:
- Згідно акту № [REDACTED] приймання-передачі електричної енергії за червень 2020 року від 30.06.2020 року, обсяг активної електроенергії становив 120 кВт*год, середньозважена ціна 2,240250 грн. При цьому загальна вартість постачання електричної енергії становила **322,60 грн** (з ПДВ) (триста двадцять дві гривні 60 коп.);
 - Згідно акту № [REDACTED] приймання-передачі електричної енергії за липень 2020 року від 31.07.2020 року, обсяг активної електроенергії становив 11373 кВт*год, середньозважена ціна 2,240251 грн. При цьому загальна вартість постачання електричної енергії становила **30 574,04 грн** (тридцять тисяч п'ятсот сімдесят чотири гривні 04 коп.) (з ПДВ) (однак, згідно показів засобу вимірювальної техніки споживача, обсяг споживання електричної енергії становив лише 120 кВт*год);
 - Згідно акту № [REDACTED] приймання-передачі електричної енергії за серпень 2020 року від 31.08.2020 року, обсяг активної електроенергії становив 11373 кВт*год, середньозважена ціна 2,223381 грн. При цьому загальна вартість постачання електричної енергії становила **30 343,81 грн** (тридцять тисяч триста сорок три гривні 81 коп.) (з ПДВ) (однак, згідно показів засобу вимірювальної техніки споживача, обсяг споживання електричної енергії становив лише 840 кВт*год).
- (116) Варто зазначити, що в червні та липні 2020 року споживачем ТОВ [REDACTED] було використано однаковий обсяг електричної енергії, а саме по 120 кВт*год. При цьому середньозважена ціна електроенергії була майже однаковою: 2,240250 грн та 2,240251 грн відповідно. Однак вартість, в результаті передачі ПрАТ «Рівнеобленерго» необгрунтовано завищених обсягів електричної енергії електропостачальнику (ТзОВ «РОЕК»), було завищено в **95 разів**, тобто на **9495 %**.
- (117) На даний момент законодавством України не визначено, що в певних випадках або за певних умов може бути визначено обсяг спожитої електричної енергії споживачем на підставі розрахунку, виходячи з величини мінімально допустимого рівня завантаження схеми обліку. Тобто, не встановлено жодних умов чи жодних підстав, за якими передбачалися б зазначені нарахування. Також не встановлено законодавством і жодних розрахунків, а тим більше донарахувань обсягів використаної споживачем електричної енергії у разі зниження ним обсягу споживання електричної енергії (у тому числі у разі недозавантаження трансформаторів струму).
- (118) Це підтверджується також листом Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 2690/20/8-20 від 14.08.2020 року ФОП [REDACTED] ([REDACTED])

██████████), якому також ПрАТ «Рівнеобленерго» не враховувало надані ним дані про обсяги споживання електричної енергії, а було визначено обсяг спожитої електричної енергії розрахунковим шляхом, виходячи з мінімального допустимого рівня завантаження схеми обліку та передано ці дані електропостачальнику споживача для виставлення рахунку за спожиту електричну енергію.

- (119) У вищезазначеному листі (що був адресований також і для ПрАТ «Рівнеобленерго»), НКРЕКП дає роз'яснення, що Правилами роздрібного ринку електричної енергії, затвердженими постановою НКРЕКП від 14.03.2018 № 312 (із змінами) та Кодексом комерційного обліку електричної енергії, затвердженим постановою НКРЕКП від 14.03.2018 № 311 (із змінами), **не передбачено здійснення розрахунку (донарахування) обсягів використаної споживачем електричної енергії у разі зниження ним обсягу споживання електричної енергії (у тому числі у разі недозавантаження трансформаторів струму).**
- (120) Аналогічні висновки наведені в листах НКРЕКП № 12530/20/7-20 від 24.11.2020 року ТОВ ██████████ та № 5325/20.3/8-20 від 16.12.2020 року ФОП ██████████
- (121) Міністерство енергетики України у листі № 26/1.6-4.2-633 від 18.01.2021 року (на звернення Антимонопольного комітету України) зазначило, що питання завантаження схеми обліку електричної енергії положеннями ККО не враховуються, а беруться до відома лише фактичні показники засобів комерційного обліку (ЗКО). **Кодексом не передбачено розроблення та застосування будь-яких окремих методик розрахунку (донарахування) обсягів використаної споживачем електричної енергії, у разі суттєвого зниження споживачем обсягу споживання електричної енергії.**
- (122) Отже, ПРРЕЕ та ККО **не передбачено здійснення розрахунку (донарахування) обсягів використаної споживачем електричної енергії у разі зниження ним обсягу споживання електричної енергії (у тому числі у разі недозавантаження трансформаторів струму), а тому дії ПрАТ «Рівнеобленерго» щодо визначення обсягу споживання електричної енергії розрахунковим шляхом, виходячи з мінімального допустимого рівня завантаження схеми обліку, є неправомірними.**
- (123) Листом від 23.03.2021 року № 20-20/2541 (вх. від 26.03.2021 року № 63-01/1236) Товариство повідомило, що (пряма мова): «Діючими законодавчими вимогами в сфері енергетики не передбачається ведення окремого обліку споживачів, яким визначення обсягу розподіленої електричної енергії здійснюється розрахунковим шляхом. Відповідно, надаємо запитувану інформацію по переліку споживачів, по яких Товариство володіє інформацією щодо приведення метрологічних характеристик ЗВТ до вимог нормативно-правових актів або, **які звернулись до Товариства** щодо відстрочення терміну приведення метрологічних характеристик ЗВТ до вимог чинного законодавства, в зв'язку з пандемією COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2 та **яким за домовленістю сторін було проведено перерахунок обсягу розподіленої енергії**».
- (124) ПрАТ «Рівнеобленерго» надало перелік вищевказаних побутових споживачів за числом 41 у табличній формі. Однак, при цьому зазначило, що цей **перелік є неповний**, оскільки вказало назву лише тих побутових споживачів, по яких володіє інформацією або тих, які зверталися до Товариства. Інформація наведена в таблиці 2.
- (125)

Таблиця 2

№ з/п	Споживач (назва підприємства, ФОП)	Адреса	Період
1	2	3	4
1	ФОП [REDACTED]	[REDACTED]	01.05.2020-31.08.2020
2	ФОП [REDACTED]	[REDACTED]	01.05.2020-31.05.2020
3	ФОП [REDACTED]	[REDACTED]	01.05.2020-31.07.2020
4	Готель [REDACTED]	[REDACTED]	01.06.2020-30.06.2020
5	ФОП [REDACTED]	[REDACTED]	01.06.2020-30.06.2020
6	ФОП [REDACTED]	[REDACTED]	01.05.2020-31.08.2020
7	ПрАТ [REDACTED]	[REDACTED]	01.06.2020-31.07.2020 01.09.2020-30.09.2020
8	Місія милосердя та добротності [REDACTED]	[REDACTED]	01.08.2020-31.08.2020
9	МПП [REDACTED]	[REDACTED]	01.05.2020-30.06.2020
10	ФОП [REDACTED]	[REDACTED]	01.05.2020-31.08.2020
11	ФОП [REDACTED]	[REDACTED]	01.05.2020-31.05.2020
12	ФОП [REDACTED]	[REDACTED]	01.05.2020-31.07.2020
13	ПП [REDACTED]	[REDACTED]	01.05.2020-31.05.2020
14	ФОП [REDACTED]	[REDACTED]	01.05.2020-30.06.2020 01.08.2020-31.08.2020
15	ПСП [REDACTED]	[REDACTED]	01.08.2020-31.08.2020
16	ФОП [REDACTED]	[REDACTED]	01.05.2020-31.07.2020
17	ФОП [REDACTED]	[REDACTED]	01.05.2020-30.06.2020 01.08.2020-31.08.2020
18	ФОП [REDACTED]	[REDACTED]	01.05.2020-30.06.2020
19	СГПП [REDACTED]	[REDACTED]	01.07.2020-31.08.2020
20	СПП [REDACTED]	[REDACTED]	01.06.2020-31.07.2020
21	ТзОВ [REDACTED]	[REDACTED]	01.07.2020-31.10.2020
22	ТзОВ [REDACTED]	[REDACTED]	01.06.2020-31.07.2020
23	ТзОВ [REDACTED]	[REDACTED]	01.06.2020-30.06.2020

			01.08.2020-30.09.2020
24	ТзОВ		01.07.2020-31.08.2020
25	ТзОВ		01.07.2020-31.07.2020
26	ТзОВ		01.07.2020-31.08.2020
27	ТзОВ		01.07.2020-30.09.2020
28	ТзОВ		01.07.2020-31.07.2020 01.09.2020-30.09.2020
29	ТзОВ		01.08.2020-30.09.2020
30	ТзОВ		01.06.2020-30.09.2020
31	ТзОВ		01.06.2020-30.06.2020
32	ТзОВ		01.06.2020-31.08.2020
33	ТзОВ		01.06.2020-31.07.2020
34	ТзОВ		01.08.2020-30.09.2020
35	ТзОВ		01.07.2020-31.08.2020
36	Фермерське господарство		01.07.2020-30.09.2020
37	Фермерське господарство		01.09.2020-30.09.2020
38	ФОП		01.05.2020-31.05.2020
39	ФОП		01.05.2020-31.05.2020
40	ФОП		01.05.2020-30.06.2020
41	ФОП		01.05.2020-31.08.2020

(126) За інформацією, отриманою від ПрАТ «Рівнеобленерго» цим же листом, усім вищеперахованим споживачам, які виконали вимоги Товариства щодо заміни ЗВТ, за домовленістю сторін, було проведено перерахунок обсягу спожитої (розподіленої) електричної енергії відповідно до показників засобів вимірювального обліку, а отже саме таку величину становили неправомірні донарахування, здійснені Товариством:

Таблиця 3

№ з/п	Споживач (назва підприємства, ФОП)	Адреса	Сума перерахунку, грн
1	2	3	4
1	ФОП		18 558,80

2	ФОП [REDACTED]	[REDACTED]	498,72
3	ФОП [REDACTED]	[REDACTED]	18 146,01
4	Готель [REDACTED]	[REDACTED]	118,95
5	ФОП [REDACTED]	[REDACTED]	5 395,89
6	ФОП [REDACTED]	[REDACTED]	34 864,19
7	ПрАТ [REDACTED]	[REDACTED]	12 111,41
8	Місія милосердя та доброчинності [REDACTED]	[REDACTED]	2 238,86
9	МПП [REDACTED]	[REDACTED]	4 211,53
10	ФОП [REDACTED]	[REDACTED]	10 401,15
11	ФОП [REDACTED]	[REDACTED]	12 876,72
12	ФОП [REDACTED]	[REDACTED]	7 100,21
13	ПП [REDACTED]	[REDACTED]	2 828,36
14	ФОП [REDACTED]	[REDACTED]	8 489,34
15	ПСП [REDACTED]	[REDACTED]	4 688,53
16	ФОП [REDACTED]	[REDACTED]	8 065,37
17	ФОП [REDACTED]	[REDACTED]	4 023,57
18	ФОП [REDACTED]	[REDACTED]	5 316,87
19	СГПП [REDACTED]	[REDACTED]	11 892,21
20	СПП [REDACTED]	[REDACTED]	8 813,03
21	ТзОВ [REDACTED]	[REDACTED]	11 392,39
22	ТзОВ [REDACTED]	[REDACTED]	5 898,01
23	ТзОВ [REDACTED]	[REDACTED]	7 192,88
24	ТзОВ [REDACTED]	[REDACTED]	4 104,47
25	ТзОВ [REDACTED]	[REDACTED]	3 017,82
26	ТзОВ [REDACTED]	[REDACTED]	4 600,44
27	ТзОВ [REDACTED]	[REDACTED]	12 304,14

28	ТзОВ [REDACTED]	[REDACTED]	28 660,56
29	ТзОВ [REDACTED]	[REDACTED]	20 168,09
30	ТзОВ [REDACTED]	[REDACTED]	14 711,00
31	ТзОВ [REDACTED]	[REDACTED]	6 103,61
32	ТзОВ [REDACTED]	[REDACTED]	8 191,72
33	ТзОВ [REDACTED]	[REDACTED]	11 204,68
34	ТзОВ [REDACTED]	[REDACTED]	41 938,46
35	ТзОВ [REDACTED]	[REDACTED]	18 336,99
36	Фермерське господарство [REDACTED]	[REDACTED]	5 889,78
37	Фермерське господарство [REDACTED]	[REDACTED]	359,12
38	ФОП [REDACTED]	[REDACTED]	672,04
39	ФОП [REDACTED]	[REDACTED]	760,40
40	ФОП [REDACTED]	[REDACTED]	5 184,33
41	ФОП [REDACTED]	[REDACTED]	10 334,69

(127) За інформацією, наданою ПрАТ «Рівнеобленерго», споживачі, зазначені у вищевказаному переліку у табличній формі, звертались до Товариства щодо проведення перерахунку обсягу спожитої (розподіленої) електричної енергії письмово, в тому числі через НКРЕКП (тобто, споживачі зверталися із заявами до НКРЕКП за захистом своїх прав), та усно, на особистому прийомі в керівництва Товариства.

(128) Так, наприклад, ФОП [REDACTED] листом від 19.08.2020 (zareestrovаний Товариством за № 5252 від 20.08.2020) звертається до комерційного директора ПрАТ «Рівнеобленерго» з проханням скасувати нарахування за недозавантаженість трансформаторів струму, здійснене в червні та липні 2020 року, оскільки об'єкт енергоспоживання, що належить споживачу (млин, що знаходиться за адресою: [REDACTED]) перебуває на ремонті і тому не працює, а всі вимоги ПрАТ «Рівнеобленерго» щодо заміни ЗВТ споживачем виконані.

(129) Отже, споживачу ФОП [REDACTED] ПрАТ «Рівнеобленерго» здійснило неправомірні нарахування за послуги з розподілу електричної енергії за червень-липень 2020 року: донарахування обсягів використаної споживачем електричної енергії у разі зниження ним обсягу споживання електричної енергії (за недозавантаження трансформаторів струму), які у вартісному виразі становили **7 100,21 грн.**

- (130) У зв'язку із тим, що ПрАТ «Рівнеобленерго» передало дані щодо обсягу спожитої на об'єкті споживача ФОП [REDACTED] електричної енергії у періоді червень-липень 2020 року його електропостачальнику (ТзОВ «РОЕК») не за фактичними показами засобу вимірювальної техніки, а розрахунковим шляхом, виходячи з мінімально-допустимого рівня завантаження схеми обліку, ТзОВ «РОЕК» також здійснило необгрунтовано завищені нарахування за послуги з постачання електричної енергії споживачу ФОП [REDACTED], а саме **17 170,18 грн.**
- (131) ТзОВ [REDACTED] листом від 07.09.2020 року № 48 (реєстрація Товариства відсутня) звертається до комерційного директора ПрАТ «Рівнеобленерго» з проханням скасувати нарахування за недозавантаженість трансформаторів струму, оскільки всі вимоги ПрАТ «Рівнеобленерго» щодо заміни ЗВТ споживачем виконані.
- (132) Отже, споживачу ТзОВ [REDACTED] ПрАТ «Рівнеобленерго» здійснило неправомірні нарахування за послуги з розподілу електричної енергії в липні та вересні 2020 року: донарахування обсягів використаної споживачем електричної енергії у разі зниження ним обсягу споживання електричної енергії (за недозавантаження трансформаторів струму), які у вартісному виразі становили **28 660,56 грн.**
- (133) У зв'язку із тим, що ПрАТ «Рівнеобленерго» передало дані щодо обсягу спожитої на об'єкті споживача ТзОВ [REDACTED] електричної енергії у липні та вересні 2020 року його електропостачальнику (ТзОВ «РОЕК») не за фактичними показами засобу вимірювальної техніки, а розрахунковим шляхом, виходячи з мінімально-допустимого рівня завантаження схеми обліку, ТзОВ «РОЕК» також здійснило необгрунтовано завищені нарахування за послуги з постачання електричної енергії споживачу ТзОВ [REDACTED], а саме **73 577,94 грн.**
- (134) Аналогічно ТзОВ [REDACTED] листом від 13.10.2020 року № 277 (зареєстрований Товариством за № 6595 від 13.10.2020) звертається до комерційного директора ПрАТ «Рівнеобленерго» з проханням скасувати нарахування за недозавантаженість трансформаторів струму, оскільки всі вимоги ПрАТ «Рівнеобленерго» щодо заміни ЗВТ споживачем виконані.
- (135) Отже, споживачу ТзОВ [REDACTED] ПрАТ «Рівнеобленерго» здійснило неправомірні нарахування за послуги з розподілу електричної енергії в серпні-вересні 2020 року: донарахування обсягів використаної споживачем електричної енергії у разі зниження ним обсягу споживання електричної енергії (за недозавантаження трансформаторів струму), які у вартісному виразі становили **41 938,46 грн.**
- (136) У зв'язку із тим, що ПрАТ «Рівнеобленерго» передало дані щодо обсягу спожитої на об'єкті споживача ТзОВ [REDACTED] електричної енергії у серпні та вересні 2020 року його електропостачальнику (ТзОВ «РОЕК») не за фактичними показами засобу вимірювальної техніки, а розрахунковим шляхом, виходячи з мінімально-допустимого рівня завантаження схеми обліку, ТзОВ «РОЕК» також здійснило необгрунтовано завищені нарахування за послуги з постачання електричної енергії споживачу ТзОВ [REDACTED], а саме **97 440,44 грн.**
- (137) Аналізуючи копію листа від ФОП [REDACTED] від 04.08.2020 (зареєстрований Товариством за № 4806 від 05.08.2020) Відділенням встановлено,

що оскільки об'єкт енергоспоживання, що належить споживачу (знаходиться за адресою: [REDACTED]

[REDACTED] в травні-червні 2020 року фактично простоював у зв'язку із призупиненням виробництва через карантинні заходи, пов'язані з пандемією covid-19, і, як наслідок, відбулося суттєве зниження споживання ним електричної енергії.

- (138) Отже, споживачу ФОП [REDACTED] ПрАТ «Рівнеобленерго» здійснило неправомірні нарахування за послуги з розподілу електричної енергії за травень-червень, а також вересень 2020 року: донарахування обсягів використаної споживачем електричної енергії у разі зниження ним обсягу споживання електричної енергії (за недозавантаження трансформаторів струму), які у вартісному виразі становили **8 489,34 грн.**
- (139) Більше того, споживачу ФОП [REDACTED] в кінці червня 2020 ПрАТ «Рівнеобленерго» було **припинено послуги з розподілу та постачання електричної енергії** за несплату рахунків, згідно яких Товариство здійснило нарахування за спожиту електричну енергію, розраховуючи обсяг використаної електричної енергії, виходячи з мінімального допустимого рівня завантаження схеми обліку, не беручи до уваги фактичні показники засобів комерційного обліку. Для врегулювання даного питання та захисту своїх прав споживач ФОП [REDACTED] був змушений звертатися до територіальних органів НКРЕКП та Держенергонагляду в Рівненській області.
- (140) У зв'язку із тим, що ПрАТ «Рівнеобленерго» передало дані щодо обсягу спожитої на об'єкті споживача ФОП [REDACTED] електричної енергії у періоді червень-липень 2020 року його електропостачальнику (ТзОВ «РОЕК») не за фактичними показами засобу вимірювальної техніки, а розрахунковим шляхом, виходячи з мінімально-допустимого рівня завантаження схеми обліку, ТзОВ «РОЕК» також здійснило необгрунтовано завищені нарахування за послуги з постачання електричної енергії споживачу ФОП [REDACTED], а саме **20 352,23 грн.**
- (141) Крім того, споживач ФОП [REDACTED] був змушений здійснити заходи для поновлення надання послуг з розподілу (передачі) та постачання електричної енергії, що також становило додаткове фінансове навантаження на споживача.
- (142) ФОП [REDACTED] для захисту своїх прав звернувся листом від 22.06.2020 до НКРЕКП. Споживачу ФОП [REDACTED] ПрАТ «Рівнеобленерго» здійснило неправомірні нарахування за послуги з розподілу електричної енергії за травень 2020 року: донарахування обсягів використаної споживачем електричної енергії у разі зниження ним обсягу споживання електричної енергії (за недозавантаження трансформаторів струму), які у вартісному виразі становили **12 876,72 грн.** хоча за фактичними показами засобу комерційного обліку, обсяги спожитої електричної енергії становили всього **8 кВт*год.**
- (143) У зв'язку із тим, що ПрАТ «Рівнеобленерго» передало дані щодо обсягу спожитої на об'єкті споживача ФОП [REDACTED] електричної енергії у травні 2020 року його електропостачальнику (ТзОВ «РОЕК») не за фактичними показами засобу вимірювальної техніки, а розрахунковим шляхом, виходячи з мінімально-допустимого рівня завантаження схеми обліку, ТзОВ «РОЕК» також здійснило необгрунтовано завищені нарахування за послуги з постачання

електричної енергії споживачу ФОП [REDACTED], а саме **45 656,99 грн.**

- (144) Варто повторно зазначити, що лист-відповідь НКРЕКП № 2690/20/8-20 від 14.08.2020 року щодо неправомірних дій Товариства був надісланий не лише ФОП [REDACTED], окрім нього, адресатами були ще й ПрАТ «Рівнеобленерго», ТзОВ «РОЕК» та сектор НКРЕКП у Рівненській області (зареєстрований Товариством вхідний № 5108 від 14.08.2020 року).
- (145) У зазначеному листі НКРЕКП звертає увагу на те, що ПРРЕЕ та ККО не передбачено здійснення розрахунку (донарахування) обсягів використаної споживачем електричної енергії у разі зниження ним обсягу споживання електричної енергії (у тому числі у разі недозавантаження трансформаторів струму), а тому дії ПрАТ «Рівнеобленерго» щодо визначення обсягу споживання електричної енергії розрахунковим шляхом, виходячи з мінімального допустимого рівня завантаження схеми обліку, є неправомірними.
- (146) Це свідчить про те, що вже 14 серпня 2020 Товариство було повідомлене Регулятором стосовно неправомірності своїх дій, але продовжувало їх вчиняти щодо побутових споживачів Рівненської області.
- (147) Наприклад, ТзОВ [REDACTED] Товариством здійснювались донарахування за період включно по 30 вересня 2020 року (01.08.2020-30.09.2020); ТзОВ [REDACTED] - включно по 31 серпня 2020 року (01.06.2020-31.08.2020); ТзОВ [REDACTED] - включно по 30 вересня 2020 року (01.07.2020-30.09.2020); ТзОВ [REDACTED] - включно по 31 жовтня 2020 року (01.07.2020-31.10.2020).
- (148) Варто зазначити, що за інформацією ТзОВ [REDACTED], отриманою Відділенням у відповідь на вимогу про надання інформації листом (вх. від 01.03.2021 № 63-01/849), ПрАТ «Рівнеобленерго» нарахування за серпень та вересень 2020 року почало здійснювати з вересня та жовтня 2020 року.
- (149) Для з'ясування інформації щодо величини завищених нарахувань за послуги з постачання електричної енергії електропостачальником, які відбулися внаслідок не врахування ПрАТ «Рівнеобленерго» наданих споживачами даних про обсяги споживання електричної енергії згідно показів засобів комерційного обліку, а визначення обсягу спожитої електричної енергії на об'єктах споживачів розрахунковим шляхом, (виходячи з мінімально допустимого рівня завантаження схеми обліку) та передаючи ці дані електропостачальникам споживачів для виставлення рахунку за спожиту електричну енергію, Відділенням було направлено вимогу про надання інформації ТзОВ «РОЕК» (саме ТзОВ «РОЕК» було електропостачальником вищезазначених побутових споживачів ПрАТ «Рівнеобленерго» впродовж 2020 року).
- (150) Листом від 17.05.2021 № 1662 (вх. № 63-01/1876 від 21.05.2021) ТзОВ «РОЕК» надало інформацію щодо здійсненого електропостачальником ТзОВ «РОЕК» перерахунку обсягу спожитої електричної енергії (в кВт*год та в грн. відповідно) споживачам, вищезазначеними Товариством, а отже саме таку величину становили донарахування електропостачальника, що виникли в результаті здійснення неправомірних дій Товариства щодо не врахування ПрАТ «Рівнеобленерго» наданих споживачами даних про обсяги споживання електричної енергії згідно показів засобів комерційного обліку, а визначення обсягу спожитої електричної енергії на об'єктах споживачів розрахунковим шляхом, (виходячи з мінімально допустимого рівня завантаження схеми обліку) та передаючи ці дані

електропостачальнику споживачів, що призвело до додаткового фінансового навантаження непобутових споживачів Рівненської області:

Таблиця 4

№ з/п	Споживач (назва підприємства, ФОП)	Адреса	Перерахунок, кВт*год	Перерахунок, грн.
1	2	3	4	5
1	ФОП [REDACTED]	[REDACTED]	22 230	45 632,73
2	ФОП [REDACTED]	[REDACTED]	587	1 181,35
3	ФОП [REDACTED]	[REDACTED]	21 358	48 591,59
4	Готель [REDACTED]	[REDACTED]	140	281,76
5	ФОП [REDACTED]	[REDACTED]	6 351	14 482,69
6	ФОП [REDACTED]	[REDACTED]	41 183	90 958,92
7	ПрАТ [REDACTED]	[REDACTED]	14 294	32 218,08
8	Місія милосердя та доброчинності [REDACTED]	[REDACTED]	2 687	5 850,51
9	МПП [REDACTED]	[REDACTED]	4 957	9 976,36
10	ФОП [REDACTED]	[REDACTED]	12 317	25 763,61
11	ФОП [REDACTED]	[REDACTED]	15 156	45 656,99
12	ФОП [REDACTED]	[REDACTED]	8 357	17 170,18
13	ПП [REDACTED]	[REDACTED]	3 329	6 699,88
14	ФОП [REDACTED]	[REDACTED]	10 015	20 352,23
15	ПСП [REDACTED]	[REDACTED]	5 627	13 325,30
16	ФОП [REDACTED]	[REDACTED]	9 493	19 456,47
17	ФОП [REDACTED]	[REDACTED]	4 775	9 945,03
18	ФОП [REDACTED]	[REDACTED]	6 258	12 594,72
19	СГПП [REDACTED]	[REDACTED]	14 125	31 886,42
20	СПП [REDACTED]	[REDACTED]	10 373	23 157,19
21	ТзОВ [REDACTED]	[REDACTED]	13 606	31 580,42

22	ТзОВ		6 942	15 830,39
23	ТзОВ		8 573	18 166,95
24	ТзОВ		4 876	11 323,79
25	ТзОВ		3 552	7 481,12
26	ТзОВ		5 433	12 062,19
27	ТзОВ		14 661	31 538,60
28	ТзОВ		33 772	73 577,94
29	ТзОВ		24 205	55 880,02
30	ТзОВ		17 458	36 849,63
31	ТзОВ		7 184	15 843,59
32	ТзОВ		9 682	20 176,76
33	ТзОВ		13 188	29 084,82
34	ТзОВ		50 333	97 440
35	ТзОВ		21 786	49 164,00
36	Фермерське господарство		7 013	15 068,19
37	Фермерське господарство		431	938,43
38	ФОП		791	1 591,95
39	ФОП		895	1 801,26
40	ФОП		6 102	14 280,76
41	ФОП		12 237	25 583,94

(151) Відповідно до пункту 1 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку, зокрема, визнається встановлення таких цін чи інших умов придбання

або реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.

- (152) За відсутності конкуренції на ринку послуг із розподілу електричної енергії, споживачі не мають альтернативних джерел придбання зазначених послуг.
- (153) Такі дії ПрАТ «Рівнеобленерго» були б неможливими за умов існування конкуренції на ринку послуг із розподілу електричної енергії в територіальних межах Рівненської області, адже у такому випадку споживач міг би відмовитись від послуг ПрАТ «Рівнеобленерго», яке встановлює такі умови реалізації товару наслідком яких є вимоги оплачувати неотриманий товар і тим самим ущемляють їх інтереси, та обрати іншого надавача таких послуг.
- (154) Дії ПрАТ «Рівнеобленерго» щодо не врахування наданих споживачами даних про обсяги споживання електричної енергії згідно показів засобів комерційного обліку, а визначення обсягу спожитої електричної енергії на об'єктах споживачів розрахунковим шляхом, (виходячи з мінімально допустимого рівня завантаження схеми обліку) та передаючи ці дані електропостачальникам споживачів для виставлення рахунку за спожиту електричну енергію є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 2 статті 50 та пунктом 1 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді зловживання монополюючим (домінуючим) становищем на ринку послуг із розподілу електричної енергії в частині встановлення таких умов реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.

5. ЗАПЕРЕЧЕННЯ ВІДПОВІДАЧА ТА ЇХ СПРОСТУВАННЯ

- (155) На Подання з попередніми висновками у Справі, яке було надіслано Відповідачу листом від 13.09.2021 № 63-02/5067, ПрАТ «Рівнеобленерго» надало свої заперечення та міркування листом від 24.09.2021 № 22-13/8580 (вх. № 63-01/3460 від 01.10.2021).
- (156) На думку Відповідача, Відділення може закрити провадження у Справі, оскільки ПрАТ «Рівнеобленерго» виконало рекомендації Колегії Відділення від 13.05.2021 № 63/49-р/к.
- (157) Однак, за результатами розгляду Справи, Відділення не надавало ПрАТ «Рівнеобленерго» рекомендацій у даній Справі, тому закривати провадження у Справі немає правових підстав, а вчасне виконання положень вищезгаданих рекомендацій Колегії Відділення стало підставою не розпочинати **нове** провадження у **новій** справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції.
- (158) Щодо визначення монополюючого становища Товариства, слід зазначити, що монополююче (домінуюче) становище ПрАТ «Рівнеобленерго» визначалось Відділенням відповідно до вимог Методики, ринок, на якому ПрАТ «Рівнеобленерго» займало монополююче (домінуюче) становище визначено з урахуванням товарних, територіальних та часових меж. Встановлено, що ПрАТ «Рівнеобленерго» самостійно визначає умови обороту товару (електричної енергії) на визначеному ринку.
- (159) Щодо інших заперечень Відповідача по суті зловживання монополюючим (домінуючим) становищем, вони не можуть бути прийняті до уваги, оскільки спростовуються матеріалами Справи, висновками і роз'ясненнями НКРЕКП,

Міністерства енергетики України та Державної інспекції енергетичного нагляду України.

- (160) ФОП [REDACTED] будь-яких міркувань та заперечень на Подання про попередні висновки у Справі не надав.

6. ВИСНОВКИ У СПРАВІ

- (161) Таким чином, матеріалами Справи доведено, а ПрАТ «Рівнеобленерго» не спростовано, що Товариство, займаючи впродовж 2020 року, січня – серпня 2021 року та станом на жовтень 2021 року монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг із розподілу електричної енергії на території Рівненської області в межах розташування системи розподілу електричної енергії, що перебуває у його власності або господарському віданні, як таке, що не мало жодного конкурента, тобто, з часткою 100 %, своїми діями, що полягають:

- у висуванні необґрунтованих вимог споживачам замінювати засоби вимірювальної техніки обсягу використаної електричної енергії, а саме замінювати трансформатори струму класу точності 0,5S на трансформатори струму класу точності 0,2S у разі зниження споживачами обсягу споживання електричної енергії (у тому числі і у разі недозавантаження трансформаторів струму),
- щодо не врахування наданих споживачами даних про обсяги споживання електричної енергії згідно показів засобів комерційного обліку, а визначення обсягу спожитої електричної енергії на об'єктах споживачів розрахунковим шляхом, (виходячи з мінімально допустимого рівня завантаження схеми обліку) та передаючи ці дані електропостачальникам споживачів для виставлення рахунку за спожиту електричну енергію,

вчинило порушення законодавства про захист економічної конкуренції, що передбачені пунктом 2 статті 50 та пунктом 1 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

- (162) Відповідно до листа від 13.06.2021 № 5294 ПрАТ «Рівнеобленерго» порушення припинені.

7. ВИЗНАЧЕННЯ РОЗМІРУ ШТРАФУ

- (163) Зловживання монопольним (домінуючим) становищем є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції (пункт 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції».
- (164) Відповідно до абзацу 2 частини другої статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за порушення, визначене пунктом 2 статті 50 цього Закону, накладається штраф у розмірі до десяти відсотків доходу (виручки) суб'єкта господарювання від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останні звітний рік, що передував року, в якому накладається штраф.

- (165) Відповідно до копії форми 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» за 2020 рік, чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) у 2020 році ПрАТ «Рівнеобленерго» становив [REDACTED].
- (166) При визначенні розміру штрафу враховано такі обставини:
- надання Відповідачем всіх необхідних документів і пояснень;
 - порушення законодавства про захист економічної конкуренції Відповідачем визнано (лист від 07.10.2021 № 63-01/3508);
 - порушення законодавства про захист економічної конкуренції Відповідачем припинено.

Враховуючи викладене, керуючись статтями 7, 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 48 і 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктами 3 і 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23 лютого 2001 року № 32-р та пунктом 32 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19 квітня 1994 року № 5, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 6 травня 1994 року за № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29 червня 1998 року № 169-р) (із змінами), адміністративна колегія Західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

ПОСТАНОВИЛА:

1. Визнати, що приватне акціонерне товариство «Рівнеобленерго» (ідентифікаційний код юридичної особи [REDACTED], місцезнаходження: вул. Князя Володимира, 71, м. Рівне, 33013) впродовж 2020 року, січня – серпня 2021 року та станом на жовтень 2021 року займає монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг із розподілу електричної енергії на території Рівненської області в межах розташування системи розподілу електричної енергії, що перебуває у його власності або господарському віданні, як таке, що не мало жодного конкурента, з часткою 100 %.
2. Визнати дії приватного акціонерного товариства «Рівнеобленерго» (ідентифікаційний код юридичної особи [REDACTED], місцезнаходження: вул. Князя Володимира, 71, м. Рівне, 33013) щодо вимоги споживачам замінювати засоби вимірювальної техніки обсягу використаної електричної енергії, а саме замінювати трансформатори струму класу точності 0,5S на трансформатори струму класу точності 0,2S у разі зниження споживачами обсягу споживання електричної енергії (у тому числі і у разі недозавантаження трансформаторів струму), порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 2 статті 50 та пунктом 1 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг із розподілу електричної енергії в частині встановлення таких умов реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.
3. Визнати дії приватного акціонерного товариства «Рівнеобленерго» (ідентифікаційний код юридичної особи [REDACTED], місцезнаходження: вул. Князя Володимира, 71, м. Рівне, 33013) щодо не врахування наданих споживачами даних про обсяги споживання електричної енергії згідно показів засобів комерційного обліку, а визначення обсягу спожитої електричної енергії на об'єктах споживачів розрахунковим шляхом, (виходячи з мінімально допустимого рівня завантаження схеми обліку) та надання цих даних

електропостачальникам споживачів для виставлення рахунку за спожиту електричну енергію, порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 2 статті 50 та пунктом 1 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг із розподілу електричної енергії в частині встановлення таких умов реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.

4. Відповідно до частини другої статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції», за вчинення порушення, зазначеного у пункті 2 резолютивної частини рішення, накласти на приватне акціонерне товариство «Рівнеобленерго» (ідентифікаційний код юридичної особи – ██████████) штраф у розмірі 31 000 грн.

5. Відповідно до частини другої статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції», за вчинення порушення, зазначеного у пункті 3 резолютивної частини рішення, накласти на приватне акціонерне товариство «Рівнеобленерго» (ідентифікаційний код юридичної особи – ██████████) штраф у розмірі 31 000 грн.

Відповідно до частини третьої статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції» штраф підлягає сплаті у двомісячний строк з дня одержання рішення.

Відповідно до частини восьмої статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції» ПрАТ «Рівнеобленерго» зобов'язане протягом п'яти днів з дня сплати штрафу надіслати до територіального відділення документи, що підтверджують сплату штрафу.

Відповідно до частини першої статті 60 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рішення органів Антимонопольного комітету України у двомісячний строк з дня його одержання може бути оскаржене до господарського суду.

Голова Колегії

Ростислав ЛЕЩИШИН